

Kerk van de H. Stephanus Hertme

De kerk van de H. Stephanus werd in 1902 gebouwd naar een ontwerp van architect Wolter te Riele Gzn. Op 23 juni 1902 werd de eerste steen gelegd en op 16 juni 1903 vond de consecratie plaats. De neogotische kerk met glas in loodramen van F. Nicolas uit Roermond, is geheel in stijl ingericht en kent een aantal belangrijke details. Zo is het tabernakel gemaakt door Frierich Wilhelm Mengelberg, die ook het H. Hart- en Maria altaar en de heiligenbeelden vervaardigde. De houten altaartafel komt uit de werkplaats van Henny Pol uit Borne. Het orgel is van Maarschalkerweerd (Utrecht) en werd geplaatst in 1904. De oorspronkelijke klok uit 1907 werd in de oorlogsjaren 40-45 geroofd door de Duitsers. In 1947 werd er een nieuwe klok opgehangen met als randschrift: 'Johannes-Stephanus Vocor Hertme 30.9.1947 Vivos Voco Mortuos Plango Flango Fulgara'. Vertaald staat op de rand van de klok: 'Mijn naam is Johannes Stephanus Hertme 30.9.1947. Ik roep de

levenden, beweene de doden en breek de bliksem'.

In de kerk zijn een aantal waardevolle objecten, zoals de 17e eeuwse koperen kandelaren en een miskelk, welke in 1398 werd geschonken door Johan Hondeborgh en Agnes van het Clooster. Het triomfkruis, hangend in het koor van de kerk stond oorspronkelijk op de naastgelegen begraafplaats.

De kruiswegstaties werden in 1904 aangebracht ter vervanging van een eerdere uit 1895.

Pastorie H. Stephanus

Reeds in 1715 kreeg pastoor Stephanus Meyer toestemming voor de bouw van een pastorie/kapel op een perceel grond dat bekend staat als de Kolk in Hertme, gelegen in de directe nabijheid van de vtoegere havezathe Het Groothuys.

In 1803 wordt dan het eerste volwaardige kerkje gebouwd aan de huidige pastorie (uitgebouwd in het verlengde (westelijke richting) van de pastorie).

In 1813 kon er een nieuwe gevel voor worden geplaatst met daarop een kleine klokketoren.

Rond 1836 volgde een grotere verbouwing en kreeg deze kerk de vorm van een Waterstaatskerk. De Waterstaatskerk heeft dienst gedaan tot 1903, toen de huidige kerk in gebruik werd genomen. De huidige bewoners zijn leden van de congregatie "Zusters van Liefde van Schijndel". De pastorie werd in 200 geheel gerestaureerd.

Spookhuis aan de Lodieklenden.

Het, in de volksmond geheten, spookhuis is het voormalige koetshuis van de havezate het

Groothuis in Hertme. Dit koetshuis werd (tijdens de reformatiejaren) medio 1615 in gebruik genomen als clandestiene schuilkerk voor de mensen uit de regio.

Priesters uit Duitsland en Oldenzaal afkomstig leidden hier met regelmaat de diensten. In 1665 wordt de in Borne geboren geestelijke Potcamp als eerste pastoor van Hertme benoemd.

Het koetshuis blijft als kerkcentrum nog fungeren tot medio 1788,

wanneer het nieuwe waterstaatskerkje op de nabij gelegen den Kolk in gebruik wordt genomen. Tot begin 20^e eeuw wordt het spookhuis nog met enige regelmaat bewoond. De laatste bewoner was de in deze regio bekend staande kunstschilder Tibbe.

In de volksmond dankt het spookhuis zijn naam aan de ronddolende “spoken” tijdens de reformatieperiode.

Het is nu grotendeels vervallen voormalige Koetshuis staat op de rijksmonumentenlijst.

Voormalige pastorie op Erve Bartelink

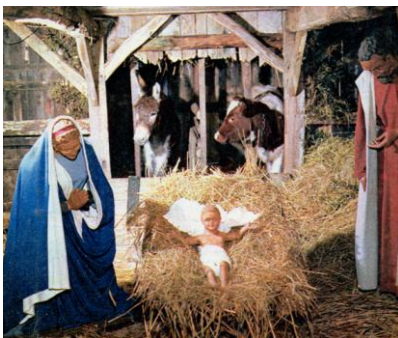
Pastoor Hommels, medio 1710 geboren in Oldenzaal, werd in 1742 benoemd tot pastoor van de parochie Hertme, Zenderen en Borne. Hij nam zijn intrek in de pastorie op de Kolk in Hertme. Toen pastoor Hommels, op last van de Drost van Twente werd ontheven van zijn kerkelijke functies, bouwde hij in 1763 als “rustend” priester een woning met huiskapel op het erve Bartelink in Hertme. Boven de haldeur liet pastoor Hommels de volgende tekst aanbrengen:

aCCe DentI MorantI et AbeVntyi SaLVs

Hetgeen vertaald betekend: Heil hen, die hier vertoeven en weer heengaan. Pastoor Hommels overleed in 1790.

Deze voormalige pastorie is na interne verbouwingen in het verleden tot op heden nog steeds bewoond.

Kerststal Hertme

De kerststal, bestaande uit een drietal schuren, werd begin jaren zestig op initiatief van pastoor Veeger gebouwd. Voor de architectuur was de bekende Twentse architect Jan Jans verantwoordelijk. De in Saksische stijl gebouwde kerststal werd op verzoek van de pastoor door plaatselijke vaklieden gebouwd. Van Kerst tot en met Driekoningen is de kerststal jaarlijks sfeervol ingericht. Naast de kerstbeeldengroep is ook de levende have, een os, een ezel en enige schapen te bewonderen. De kerststal is in 2005 geheel gerenoveerd.

Mariakapel aan de Lodieklenden Hertme.

Dit eenvoudige houten Mariakapelletje werd in 1937 geplaatst en aansluitend ingewijd. Dit kapelletje werd naar alle waarschijnlijkheid hier geplaatst omdat in de directe nabijheid de voormalige schuilkerk van Hertme lang dienst heeft gedaan. Vooral de zomerdag worden bloemen geplaatst door de in de nabijheid wonende bewoners.

Openluchttheater

Wie het openluchttheater noemt kan niet om pastoor Veeger heen. Op de eerste zondag van

april 1952 doet Johannes Ignatius Veeger zijn intrede als pastoor van de parochie van de H. Stephanus in Hertme. Dan een pastoor op leeftijd (60 jaren oud) die een kleine, rustige parochie zoekt en deze denkt te vinden in het Twentse Hertme.

Wie echter denkt dat hiermee een rustige tijd aanbreekt, vergist zich.

Op initiatief van pastoor Veeger wordt medio jaren vijftig het openluchttheater gerealiseerd. Zijn prachtige theater bouwt pastoor Veeger met hulp van de overheid, het bedrijfsleven en niet in de laatste plaats, de plaatselijke bevolking.

Het theater, enige jaren na ingebruikneming, deels overkapt en plaatsbiedend aan ruim 2000 zitplaatsen, dankt haar grootste bekendheid aan de Passiespelen, georganiseerd van 1957 t.m. 1966. Daarna dreigt even het unieke theater in verval te geraken. Echter dankzij de Stichting Theater en Cultuur Hertme geniet het openluchttheater na een grondige restauratie weer grote publieke belangstelling. Tal van activiteiten vinden plaats in het theater met als jaarlijks hoogtepunt het Afrikafestival en vierjaarlijks de Passiespelen.

Passiespelen

Meer dan vijftig jaar geleden stond pastoor Veeger een stuk bos bij zijn ambtswoning in Hertme af om er een openluchttheater te bouwen. Vrijwilligers bouwden er maanden aan het sfeervolle theater van Bentheimer zandsteen, dat de jaren die erop volgden het decor vormde voor de Passiespelen Hertme.

Bijna tien jaar lang kwamen busladingen mensen van heinde en verre naar Hertme om het lijden van Christus te aanschouwen. Het tiende jubileum haalde de Passiespelen echter nooit: door verminderde belangstelling werd het jaarlijks terugkerende evenement gestopt.

Na meer dan veertig jaar werden de Passiespelen echter nieuw leven ingeblazen. In juni 2011 vonden in het gerenoveerde openluchttheater weer Passiespelen plaats! Op Hemelvaartsdag 2011 (2 juni) werd na de dauwtrappersmis in het openluchttheater het startschot gegeven voor zeven bijzondere zeer goed bezochte voorstellingen. De Passiespelen krijgen een vervolg in 2014.